

УДК 340.12.001
ББК 67.0
М 34

Відповідальні за випуск:

О.О. Нанарова – член Секретаріату Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». – Х.: ФОП Бровін О.В., 2016. – 460 с.
ISBN 978-617-7256-29-7

М 34

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції.

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 77, к. 222П, Харків, 61024, України.

УДК 340.12.001
ББК 67.0

**© Асоціація випускників
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого**

ISBN 978-617-7256-29-7

Конституція СРСР 1977 року зазнала ряду змін, які стосувались процесуального права. Згідно з внесеними поправками, судовий розгляд був відкритий, право на захист та повне ознайомлення з матеріалами справи. Підсудний отримав право виступати в суді та свідчити рідною мовою, а за необхідності наділявся правом на перекладача. Також при розгляді кримінальних або цивільних справ бути присутніми та брати участь могли представники громадських та трудових колективів.

Новацій зазнало і трудове право. Закріплювалось право громадян на працю, до якого було включено право на вибір професії, роду занять у відповідності з покликанням та здібностями, здійснювалась професійна підготовка за освітою та з урахуванням суспільних потреб.

В період «застою» почало вдосконалюватися кримінально-виконавче законодавство. Це дозволяло засудженим особам отримати умовно - дострокове звільнення за гарну поведінку або за трудові заслуги.

Отже, аналізуючи текст Конституції СРСР 1977 року можна зробити висновок про те, що не завжди «буква закону» відповідає «духу закону». Інакше кажучи, у Конституції СРСР було закріплено багато демократичних норм, проте вони не завжди діяли. Свободи слова не було, адже інтелігенція як і раніше переслідувалась. Судова система була підконтрольна владі, що суперечило принципам, які були прописані в Конституції. Вона, хоча і розширила права працюючого населення, проте більшою мірою представляла інтереси правлячої еліти, партійної та радянської номенклатури.

Булгаков Артур Олександрович
Асистент кафедри історії держави та права України і зарубіжних країн
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

«Настольная книга для русских сельских хозяев» як визначна пам'ятка в історії земельного законодавства

Особливої уваги в історико-правовому дослідженні земельного законодавства заслуговує цікавий документ, що може бути прикладом добропорядного землекористування і по сьогоднішній день. Він був спрямований на систематизацію роботи землекористувачів зі своїми наділами. Вперше було зафіксовано низку положень та механізми правильної обробки земельних наділів. Двадцять п'ятого січня 1875 р. у Санкт-Петербурзі була видана (*наводимо мовою оригіналу*) «Настольная книга для русских сельских хозяев», в якій уперше визначалося поняття землі: «Земля становить істотну приналежність сільськогосподарського промислу; основу, на якій базується вся господарська будівля, і більшою частиною – головну, найціннішу частину маєтку»¹. Наведене поняття розкриває сутність тодішнього ставлення до земель, включає в себе матеріальну оцінку. Воно визначає, що земля є найціннішою частиною майна господаря, що в більшій частині спрямоване на використання для сільського господарства, а решта – для господарських будівель. Також у книзі було висвітлено значущість та якісний стан земель, будову та види ґрунтів, а також механічний аналіз та походження землі. Книгу видано в двох томах. Окрім землекористування, в ній описано вирощування, догляд та збір рослин, здійснення забудов, а так само визначено важливість використання робочої худоби. Висвітлено й питання оренди земельних ділянок та вирощування на них домашнього скота.

Окрему увагу заслуговує розділ «Корінні покращення». Він висвітлює важливість огороження земельних наділів та захист від вітрів через побудову мертвої чи живої огорожі. Мертва огорожа захищала землі не лише від вітрової ерозії, а й від тварин. Вона пропонувалася в дерев'яних, проволочених, камінних чи земляних видах. У книзі

¹ Настольная книга для русских сельских хозяев : в 2-х т. – Т. 1. – Спб. : Изд. А.Ф. Девріена, 1875. – 944 с.

розкривалися всі деталі будування таких захисних споруд. Для створення живої огорожі пропонувалося вирощувати кущові рослини. Подальші покращення полягали в обробці засушливих земель, повному їх огороженні (внутрішньому та зовнішньому) і засіванні рослинами, що зможуть поліпшити верхній шар землі. У деяких випадках пропонувалося внесення різних добрив.

У книзі землекористувача визначено поняття «виснаження ґрунту». Воно вживалося у двох значеннях. У першому значенні виснаження зумовлене несприятливим станом поживних речовин у ґрунті – якісне виснаження; у другому воно зумовлене недостатньою кількістю поживних речовин (таке виснаження назвали кількісним).

Для подолання проблем із землями визначено низку можливостей, що покликані покращувати їх стан (окремий розділ книги «Періодична обробка ґрунту»). У цьому розділі зазначено, що постійне використання земель прямо впливає на хімічний стан ґрунту. Рекомендується використовувати два прийоми періодичної обробки земель – удобрення та механічну обробку ґрунту. Щодо удобрення, то в цьому прийомі нічого особливого немає: головне його завдання – час від часу вносити добрива різного типу. Щодо механічної обробки, то визначалося, що цей прийом є необхідною частиною землекористування, оскільки з механічним розпушенням ґрунту земля отримує кисень, необхідну температуру та вологу, а крім того, виходять гази продуктів розпаду, що негативно впливають на кореневу систему нових рослин та мінеральну складову ґрунту.

Ця двотомне видання містило в собі близько двох тисяч сторінок і надавало відповіді на всі необхідні у той час будь-якому землекористувачу питання. На жаль, у кризові моменти ця книга не отримала належної уваги і не була використана в повному обсязі. Отже, вона не змогла навчити правильно та раціонально використовувати земельні ресурси.

Вайнер Марія Анатоліївна

Студент Інституту підготовки кадрів

для органів юстиції України

1 курс 10 група, НУЮ ім. Ярослава Мудрого

Вплив скіфської культури на розвиток державотворення

Впродовж VII ст. до н.е. – III ст. н.е. на території сучасної України проживали скіфські народи, які наприкінці VI ст. до н.е. сформували могутню державу – Велику Скіфію зі столицею недалеко від сучасного міста Кам'янка – Дніпровська на Запоріжжі. На чолі держави перебували представники одного роду, влада яких передавалася у спадок. Стратифіковане суспільство скіфів складалося з воїнів, жерців та общинників, більшість з яких були вільними людьми. В період розквіту Велика Скіфія займала величезну територію від Дунаю до Дону й від Чорного моря до сучасного Києва. Це й послугувало прикладом для створення інших державних об'єднань для інших народів на теренах України.

Відомий давньогрецький історик Геродот у V ст. до н.е. поділив населення скіфської держави на декілька груп. Панівною верхівкою Великої Скіфії були царські скіфи, що проживали на березі Азовського моря та Криму. У їх обов'язки входив збір данини у племен, що були їм підлеглі та військові справи. Також царські скіфи контролювали торгівельні шляхи, що проходили повз причорноморські степи, бо це приносило неабиякі доходи для царської верхівки та забезпечувало їх необхідними продуктами ремесла та землеробства. Наступною групою виокремили скіфів-кочівників, які розводили коней, корів, овець, випасали незліченні стада худоби. Вони проживали у критих возах, запрягаючи в них своїх волів та пересуваючись із своєю худобою степами.

Царські і кочові скіфи були дуже пристосовані до введення війни і проживання в умовах кочування. У військовий час, роди та племена могли перетворюватися на певні військові підрозділи для охорони власного майна чи нападів на